

מחרדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
m@sda.co.il

לנ"ג
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליה
462-463

חולין דף מ"ד. יום שב"ק פרשת קורח - כ"ח סיון תשפ"ו

דף מ"ד - ע"א

מקום שחיטה בוושט - למעלה: עד כדי תפיסת יד (3 או 4 אצבעות מקצה העליון). למטה: עד כדי שישעיר. ורב שאמר טפח בוושט סמוך לכרס - זה כרס פנימי ואם כן אינו מקום שחיטה? יש לתרץ: א. צריך לומר בדברי רב: טפח בכרס סמוך לוושט זה כרס הפנימי. ב. דיבר רק בשור שהוא גדול.

תורבץ הוושט שניטל מלחי: ניטל רק מקצתו - כשר. נפרק רובו בכמה מקומות (כמו הניטל בכח) - פסול. נקלף רובו בנחת - כשר. ניטל רק הלחי התחתון ונשארו הסימנים מחוברים בבשר - שנינו במשנה כשר.

דף מ"ד - ע"ב

פסוקת הגרגרת: שנינו במשנה: פסוקת הגרגרת טריפה - הוא ברובה. וביאר רב גדר רובה: - רוב עובי, וי"א: רוב חלל.

מעשה שבאה לרב פסוקת הגרגרת - ובדק ברוב עובי, אמרו לו רב כהנא ורב אסי: לימדתנו רבינו ברוב חלל, שלח רב הקנה לרבה בר בר חנה, בדק ברוב חלל והכשיר, וקנה מבשרה בשווי 13 סלעי מדינה. ואף ששנינו חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר, אסר אין חבירו רשאי להחיר? כאן לא אסר רב בפירושו. ואינו נחשב כהורה בה חכם - שהוא רק בדין התלוי בסברא.

הדן דין: יזכה וחייב, טימא וטיהר, אסר והתיר, וכן **עדים שהעידו** - בעצם הדין רשאים לקנות ממה שהתירו, אבל אמרו חכמים הרחק מהכיעור ומהדומה לו שלא יאמרו הבריות שמכר לו בזול ושייך חשש זה רק בדבר הנמכר לפי הערכה. אבל רבה בר בר חנה כיון שקנה על פי משקל לא שייך לחשוש. רבה התיר בהמה שנשאל אם היא טריפה וקנה בשרה - אמרה לו אשתו (בת רב חסדא) שאביה נמנע מפני החשד לקנות מבשר בכור שהתירו לשוואט משום מום שבו, והשיב רבה שרק בבכור שנמכר בהערכה שייך חשד, ולא בבשר שנמכר לפי משקל, ואף על פי שנתנו לו מהבשר המובחר מכל מקום אין חשד שהרי נתנו לו תמיד מבשר המובחר.

אמר רב חסדא: איזה תלמיד חכם? הראה טריפה לעצמו.

איזהו שונא מתנות יחיה? הראה טריפה לעצמו.

הקורא ושונה ורואה טריפה לעצמו ושימש תלמידי חכמים - עליו הכתוב אומר 'גיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך'. **לרב זביד:** זוכה ונוחל העולם הזה והעולם הבא, 'אשריך' - בעולם הזה 'וטוב לך' - לעולם הבא.

שונא מתנות יחיה: רבי אלעזר - לא היה מקבל מתנות שנשלחו לו מבית הנשיא, וגם אם הזמינו אותו לסעוד לא הלך, באומרו לנשיא: וכי אינך רוצה שאחיה? כנאמר 'ושונא מתנות יחיה'. **רבי זירא** - לא קיבל מתנות, אבל אם הזמינו אותו לסעוד הלך - שאמר שאין זה מתנה, רק הנאה היא להם שמתכבדים בו.

חולין דף מ"ה. יום א' פרשת חוקת - כ"ט סיון תשפ"ו

דף מ"ה - ע"א

גרגרת: ניקבה כנפה: בבהמה, אם אין בנקבים חיסרון - מצטרפים הנקבים לרוב לאוסרה, יש בהם חיסרון - מצטרפים לאיסור. בעוף - חותך סביב הנקבים ומקפלו ומניחו על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה - טריפה, ואם אין הרצועה מכסה רוב חלל פי הקנה - כשירה, סימן לדבר 'נפה' - שמוותחים הרשת על פי המסגרת העגולה.

ניטלה רצועה שהרוחב פחות מאיסור - מצטרף האורך להשלים לאיסור.

נפחתה כדלת - אם נכנס איסור לרחבה טריפה.

נסדקה - לרב: אם נשאר בה חוליה אחת למעלה ואחת למטה - כשירה. **לרבי יוחנן:** די שישאר משהו למעלה ומשהו למטה.

מקום שחיטה בקנה - כל הצוואר כשר לשחיטה, מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה התחתונה - והוא אונא התחתונה כשתלוי בהמה על רגליה האחוריות, שהיא עליונה כאשר אוחזים בקנה והריאה תלוי למטה. וזה כל מה שנמתח מהקנה לצוואר כשפושטת צווארה ורועה, אבל אם ינסה אדם יותר משיעור זה ושחט שם - פסולה. ואיבעיא מה הדין באנסה עצמה יותר ושחטו שם? ונשאר בתיקו.

ניקב הקנה למטה מהחזה - גידון כריאה, ונטרף בנקב.

חזה לכהנים בקרבן שלמים - הרואה את הקרקע למטה עד הצוואר, ולמעלה עד הכרס, וחותר שתי צלעות מותי דפנות אחת מאחן ואחת מאכאן.

דף מ"ה - ע"ב

שנינו במשנה: ניקב קרום של מוח טריפה - י"א: גם אם ניקב קרום העליון לבד, וי"א: דווקא אם ניקב גם התחתון, וכמו כן יש בביצים שתי קרומים ויותר ניכר הקרום הפנימי בבירור.

כל מה שבחלל גולגולות - גידון כמוח (כל שהוא), **התחיל למשוך** - גידון כחוט השדרה (ברוב). וכמו שנה גרעיני פול יש על פי הקדרה [וכן בעוף - כמו שבדק רבי ירמיה], מהם ולפנים - כלפנים, מהם ולחוץ - כלחוץ, וכנגד הפולים - אמר רבי יהושע בן לוי שאינו יודע, ומסתבר שדינו כלפנים.

שנינו במשנה: ניקב הלב לבית חללו טריפה - והסתפק רבי זירא האם גם לבית חלל קטן, או

דווקא לבית חלל גדול? ואין לפשוט ממה שנינו שלדעת רבי שמעון אין נקב בריאה מטריף עד שתנקב לבית הסמפונות, ופירש רב שהוא סמפון גדול, ואם כן גם כאן בית חללו הוא גדול - שהרי רק שם שאמר בית הסמפונות הוא היכן שנשפכים כל הסמפונות, אבל כאן נאמר סתם 'בית חללו' ואפשר גם שהכוונה לחלל קטן.

שלושה קנים יש ללב - לרב נחמן: הפורש לריאה - דינו כריאה שנטרף בנקב משהו, הפורש לכבד - דינו ככבד שנטרף רק אם ניטל כולו. **למר בר חייא:** הפורש לריאה - דינו ככבד, הפורש לכבד - דינו כריאה. **לרב נחמן ומר בר חייא:** הפורש ללב (והוא חלב שעל גבי דופני ריאה) - לרב: נטרף במשהו, לשמואל: ברובו, והוסיף, שאם אמר רב כך לא ידע בטריפות כלום.

טריפות בחוט השדרה - לרבי: נפסק ברובו, **לרבי יעקב:** גם ניקב, 'הלכה' - לרבי: כרבי יעקב, **לרב הונא:** אין הלכה כרבי יעקב.

רובו של חוט השדרה - י"א: רוב עורו, והמוח לא מעלה ולא מוריד. וי"א: רוב מוחו וכל שכן רוב עורו.

חוט השדרה: אם נעשה המוח בתוכו צלול שנשפך כקיתון - פסול. אם אינו יכול לעמוד - פסול. אינו יכול לעמוד מפני כבדו - איבעיא? ונשאר תיקו (ולחומר.א. רש"י).

אם נתרסקו מקצת המוח מאיליו - כשר. ומה ששנינו בהמה שנתמזמז מוחה טריפה - יש לגרוס 'נתמסמס'. ומה שאמר לוי על אחד שהוכה בראשו במרחץ 'נתמזמז מוחו' לא משום שאינו חי, רק שאינו מוליד.

חולין דף מ"ו. יום ב' פרשת חוקת - (אדר"ח) ל' סיון תשפ"ו

דף מ"ו - ע"א

טריפות חוט השדרה - אמר שמואל: עד בין הפרשות, עד אחת (בין הפרשות הראשון) - טריפה, שלישית - כשרה, שניה - אינו יודע. הסתפקו. א. האם עד ועד בכלל או עד ולא עד בכלל? ב. אם תאמר עד ולא עד בכלל - מה דין פי פרשה? ג. אם תאמר עד ועד בכלל - מה דין פרשה עצמה?

טריפות חוט השדרה בעוף - לרבי ינאי: עד למטה מהכנפיים. **לרבי לקיש:** עד בין הכנפיים.

כבד: שנינו במשנה: ניטל הכבד ולא נשאר ממנו כלום - טריפה, ושנינו רק **בנשאר ממנו כזית?** ומתיר הגמרא: משהו - כרבי חייא שהיה זורק הכבד ולא החשיבו, כזית - כרבי שמעון בר רבי שהחשיב הכבד ואכל בטיכול ולשיטתו צריך שישאר כזית, (יש מהלך אחר ברש"י) וסימנך: עשירים מקמצים.

שיור כזית בכבד - לרבי זירא: במקום מרה, **לרב אדא בר אבהו:** במקום שהיא חיה, ולכן אמר רב פפא שצריך כזית כאן וכזית כאן. הסתפקו: א. כזית מתלקט, ב. כרצועה, ג. מרודד.

נדלדלה ומעורה בטרפש - רבי זריקא שאל אם כשירה, ופשוט לו רב אמי שכשירה.

דף מ"ו - ע"ב

דברי רבא בריאה נקב בריאה - י"א: שהקרום העליון, וי"א: התחתון - וסימן: מלבוש אדום שמונחת בו הריאה. ואמרו אם ניקב העליון לבד - כשירה, שהרי התחתון מגין, כמו שאמר רבא שריאה שנקלף ממנה קרום העליון כתמר אדום כשירה. ניקב התחתון לבד - נחלקו אם העליון מגין, 'להלכה' מגין וכשירה, כמו שאמר רב יוסף שאם שומעים רעש מריאה כשנפנפים אותה, אם יודעים מקור השמעת קול - מניחים שם נוצה או רוק או קש ובודקים אם יוצא אויר, ואם אין יודעים מקור השמעת קול - מניחים אותה בקערה מליאה במים פושרים (ולא בחם - שמצמקים הריאה, ולא בקר - שמקשים אותה), ומנפחים אותה, אם מתנענע המים - טריפה, ואם לא - כשירה שהרי ניקב רק התחתון.

ריאה שהאדימה - לרבא: מקצתה - כשירה, כולה - טריפה. **לרבינא:** אין הבדל, שאם מדמים לחבלה ואפסית דם של שאר שקצים ורמשים (שהחובל בהם בשבת פטור משום שחזור) אם כן תהא כשירה גם בכולה, ואם מדמים לשמונה שרצים (שהחובל בהם בשבת חייב משום שאין הדם חוזר) תהא טריפה גם במקצתה.

{**שיעור יבשות באוזן בכור להחשיבו מום - לחכמים:** אם ניקב ואינה מוציאה טיפת דם, **לרבי יוסי בן המשולם:** כדי שיהא נפרץ בציפורן}. **ריאה שישבשה מקצתה** - טריפה, השיעור: כדי שיהא נפרץ בציפורן גם לדעת חכמים בבכור - שנחלקו רק באוזן כיון ששולט האויר ויכול להירפא.

ריאה שיש עליה כמו קליפות - שחורות ובשאר צבעים, כשירה.

אין מדמים בועות שבריאה - כדי אם ניקבה קודם שחיטה או אחר כך.

שתי אונות של ריאה הסרוכות זו לזו שלא כסדר - אין להם בדיקה להכשיר. **כסדר** - כך דרך גדילתם וכשר.

חולין דף מ"ז. יום ג' פרשת חוקת - א' תמוז תשפ"ו

דף מ"ז - ע"א

שתי בועות בריאה הסמוכות זו לזו - אין להם בדיקה להכשיר. **אחת שנראה כשתים** - מנקב בקוץ, אם שופכות זו לזו - כשירה שאחת היא, ואם לא - טריפה שהרי הם שתיים.

חמש אונות יש בריאה - כשפני הבהמה כלפי אדם יש 3 מימין ועוד 2 משמאל. **לרבא:** אם חסירה או תרה או הוחלף - טריפה. **למרימר:** אם יתירה כשירה, ורק כשהיא בשורות האונות ולא בין שתי האונות. אבל אם יש אונה קטנה ביניהם ונמצא מבפנים ולא בחוץ כשירה, שזה מצוי בבהמות הרועות באגם.

גיד בראש העצם טריפה. 'לרבי יוחנן' - מה ששינוי 'אלו טרפות' דווקא, שראה התנא שיש לרבות דין זה מהנאמר זה הכלל הנשנה בסיפא, משום שדומה לטריפות של נטולה, ולכן מייעט זאת במה ששנה אלו טריפות - ולא זה וכשירה. 'לרבי לקיש' - 'אלו כשרות' דווקא, שראה שאין לרבות דין זה מהנאמר זה הכלל כיון שאינו דומה לטריפות נקובה/פסוקה/נטולה, ולכן שנה אלו כשרות - אבל זו טריפה. 'להלכה' כשירה גם אם נפסק גיד בראש העצם, ואם נתעכל ונרקב לגמרי - טריפה.

נחסרה גרגרת עד כאיסר האיטלקי כשרה - ואמר זעירי לתלמידיו שבמטבעות שלהם השיעור הוא בדינר קורדינאה והוא פשיטא קטן הנמצא בין פשיטי פומבדיתא.

בעלי אמונות שעסקים במלאכה: מפני תלמידי חכמים - אינם עומדים, מפני מביאי ביכורים - עומדים, ואין הטעם משום שחביבה מצוה בשעתה - שאפשר שאם לא יכבדו אותם נמצא אתה מכשילם לעתיד לבוא.

נחסרה גרגרת בדיוק כאיסר האיטלקי - טריפה, משום שלחומרא אומרים עד ולא עד בכלל. וכן לעניין שיעור כסלע גולגולת שחסרה בדיוק כסלע הרי הוא כמו יותר מסלע.

חולין דף נ"ה. יום ד' פרשת בלק - ט' תמוז תשפ"ו

דף נ"ה - ע"א

שיעורי חכמים להחמיר - חוץ מגרים בכתמים שהוא להקל (ואינה טמאה בכתם רק בכגריס ועוד). וכן לעניין 'עד' תמיד לחומרא - ולכן אמרו (לעיל דף נד): לגבי שיעור טריפות גרגרת וגולגולת עד ועד בכלל.

חבל היוצא מהמטה: עד 5 טפחים - טהור, ובדיוק 5 - טמא, שלחומרא 'לא עד בכלל'. 5 טפחים עד 10 - טמא, 10 בדיוק טמא, שלחומרא עד בכלל.

שיעור קבלת טומאה בכלי חרס דקים, ובשבריהם ודפנות היושבים בלי סמיכה: המקבל עד לוג - בכדי סיכת קטן, מלוג עד סאה - רביעית. מסאה ועד סאתיים - חצי לוג. לוג וסאה וסאתיים דינם כפחות מכך, שלחומרא 'עד ועד בכלל'.

שינוי במשנה: ניטל הטחול כשירה - אבל לרב עוירא אם רק ניקב טריפה. ומה ששינוי שאם חתך מטחול הבהמה עצמה ונשאר בתוכה בשעת שחיטה אסור באכילה ואינו נותר בשחיטה - א. באמת כל הבהמה אסורה, משום שנטרפה בחתיכת הטחול (אגב ששינוי לעניין עובר שאם נחתך ממנו ונשאר בתוכה בשעת שחיטה האבר שנחתך מותר נקט לגבי האם שהאבר אסור). ב. נחתך דינו כניטל שכשירה, ולא כמו ניקב שטריפה. ומורי הוראות טריפות שבארץ ישראל אמרו: שאין הלכה כרב עוירא אם ניקב הטחול בחלק הדק שבו, ואם ניקב בחלק העבה שבו - הרי זו טריפה, ואם נשאר כעובי דינר זהב - כשירה גם בחלק העבה.

ניטלו הכליות:

לרכיש בר פפא: לקה בכליה אחת - טריפה, והוא בהגיע למקום חריץ הלוברן שתחת מתניה. כל מורי הוראות בטריפות שבארץ ישראל אמרו - הלכה כרכיש בר פפא

דף נ"ה - ע"ב

אמרו במערבא: הפוסל בריאה - כשר בכליה, שהרי נקב פסול בריאה וכשר בכליה, וכל שכן שחכשר בריאה כשר בכליה. והקשה רבי תנחומא: הלא מוגלא כשר בריאה ופסול בכליה? מים זכים הצלולים שאינם סרוחים - כשרים בשניהם. אלא אין אומרים בטריפות זו דומה לזו, שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיתה.

כליה שהקטינה טריפה, בדקה - עד כפול, בגסה - עד כענבה בינונית.

שלושה שמות יש לרחם הבהמה: א. אם, ב. טרפתא, ג. שלפוחית.

חרותה שצמקה ריאה שלה: בידי שמים - כשירה, בידי אדם - טריפה, **לרבי שמעון בן אלעזר:** גם בידי כל הבריות טריפה. הבדיקה בריאה שצמקה לדעת איך צמקה - מניחים אותה מעת לעת בקיץ בקערות חרס לבנות מלאות מים קרים, ובחורף בקערות חרס שחורות מלאות מים פושרים - ואם חוזרת לקדמותה הרי זו בידי שמים וכשירה.

הגלודה - רבי מאיר: מכשיר, חכמים: פוסלים, וחזר בו רבי מאיר והטריף.

גלודה שנשתתיר כסלע כשירה:

א. לשמואל: ברוחב כסלע על פני כל השדרה - ואיבעיא בניטל מקום שדרה וכל השאר קיים?

ב. לרבה בר בר חנה: בראשי פרקים - ואיבעיא בניטל מקום ראשי פרקים וכל השאר קיים?

ג. לרבי אלעזר ב"ר יצא: במקום טיבורו - ואיבעיא בניטל מקום טיבורו והשאר קיים?

ד. לרב: כל העור כולו מציל כסלע חוץ מעור בית הפרסות.

ה. לרבי יוחנן: מציל גם עור בית הפרסות מציל, והוא לדעת חכמים שדינו כעור ולא כבשר. השוחט עולה להקטיר כזית עור חוץ למקומו או זמנו - אינו פסול, כיון שאינו בשר. וכן לעניין טומאה. אבל יש עורות שדינם כבשר בין לעניין קדשים [שאם חשב להקטיר חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, חשב חוץ לזמנו - פיגול וחייבים עליו כרת], ובין לעניין טומאה - **לחכמים:** הוא בעור שתחת האליה. **לרבי יעקב ורבי שמעון:** גם עור בית הפרסות ועור הראש של עגל הרך וכל שמנו חכמים במשנה לגבי טומאה שדינם כבשר - להביא עור בית הבושת.

חולין דף נ"ו. יום ה' פרשת בלק - י' תמוז תשפ"ו

דף נ"ו - ע"א

משנה: אלו טריפות בעוף: א. נקובת הוושט, ב. פסוקת הגרגרת, ג. הכתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טריפה, ד. ניקב הקורקב, ה. ניקבו המעינים. ו. נפלה לאור ונתכווצו בני מעיה ונהפכו מראיתם: אם ירוקים - פסולים, אם אדומים - כשרים.

דרסה אדם ברגליו, או שטרפה כותל, או מעכה בהמה, ומפרכסת, אבל שהתה מעת לעת ושחטה, כשירה.

בדיקת העוף שנשכו חולדה בראש:

א. לרב ושמואל ולוי: מכניס ידו בפיו, ודוחק כלפי מעלה, ובודק, אם המוח מבצבץ ועולה - היא טריפה, שמא ניקב הקרום, ואם אינו יוצא - כשירה, וגם להאומר שאם ניקב קרום העליון ולא התחתון היא טריפה, אנו תולים שאם היה נקב בקרום העליון היה התחתון פוקע ודחיתת האצבע.

ב. זעירי: היה סובר שאין בדיקה לנשיכת חולדה מפני ששיניה דקות ועקומות ונוקב באלכסון, וחזר מדבריו.

ג. לרבי שמעון בן לקיש ורבי שמעון בן אלעזר בשם רבי יהודה: בודקים ביד (שמכניס לתוך פיו כמבואר לעיל), אבל אינו בודק לאחר שחיטה במסמר שמוליכו מלמעלה על הנקב לראות אם יחגור בקרום ופותח את הגולגולת תחלה, שלפעמים שאינו נקוב והמסמר נוקבו ומפסיד מוויישראל.

ד. לרבי יוחנן ורבי נחמיה: בודקין גם במסמר.

בדיקת נקב בקרום של מוח

רב שיזבי - היה בודק אם ניקב קרום של מוח נגד השמש.

רב יימר - היה בודק במים, שהוציא כל המוח מן הקרום דרך פיה וממלא הקרום במים, ואם יוצא דרך המכה בידוע שניקב הקרום. וי"מ: שמכניס בנקב העצם מים, וחוזר ומוציאו, ואם התלבן בידוע שנתערב בהם המוח.

רב אחא בר יעקב - בדק במסמר.

עוף של מים - אם נשבר העצם, אף על פי שלא ניקב הקרום טריפה, משום שקרומו רך, וכשנשבר העצם אין הקרום עומד.

טריפות שמנו חכמים בבהמה כנגדם בעוף - יתר עליהם עוף של מים שאם נשבר העצם, אף על פי שלא ניקב קרום של מוח - טריפה הוא.

הוריקה כבד כנגד בני מעיים - טריפה. ואף על פי שגם אם ניטל הכבד כשירה, כיון שהוריקה כבד כנגד בני מעיים, בידוע שנפלה לאור ונשרפו בני מעיים.

דף נ"ו - ע"ב

עוף שנפל לאש:

נפלה לאור והתכווצו בני מעיה ונהפכו המראה לירוק - פסולה. ושיעור ירקות במשהו כשיעור נקב. **ירוקים פסולים** רק בקורקבן בלב ובכבד - שדרכם להיות אדומים. **אדומים כשרים** רק בלב בקורקבן ובכבד - אבל אלו שדרכם להיות ירוקים, אם האדימו טריפה, שאדומים שהוריקו וירוקים שהאדימו, טריפה. אדומים שהוריקו ושלקם וחזרו והאדימו - כשרים, שמתחילה נכנס בהם עשן והלך על ידי הרתוחים. אדומים שלא הוריקו ושלקם והוריקו - טריפה, שנתגלה חרפתם, שבוודאי נשרפו. אבל אין חוששים שלא יאכל רק בשליקה, שאין מחזיקים ריעותא, ורק אם נדדמן ששלקם והוריקו - פסולה.

דרסה או טרפה בכותל ושהתה מעת לעת כשירה - אבל צריכים בדיקה שמא נשבר השדרה ונפסק החוט.

משנה: אלו כשרות בעוף: א. ניקבה הגרגרת או שנשדקה, ב. הכתה חולדה על ראשה במקום שאינו עושה אותה טריפה. ג. ניקב הזפק, לרבי: גם בניטל. ד. יצאו בני מעיה ולא ניקבו, ה. נשברו גפיה, ו. נשתברו רגליה, ז. נמרטו כנפיה. לרבי יהודה: אם נטלה הנוצה הדקה שסמוכה לבשר - פסולה.

מעשה ברבי סימאי ורבי צדוק שהלכו לעבר שנה בלוד ושבתו באונו וחזרו בטרפחת כרבי צופק - ונסתפקו בגמרא אם שתי הוראות היו, בטרפחת - לאיסור, ובצפק - להיתר כרבי. או שהורו בטרפחת להיתר כמו שרבי מתיר בצפק, אבל בצפק לא היתירו כרבי? ולא נפשוט. **גגו של צפק,** כל שנמתח עם הוושט - נידון כוושט ונפסל בנקב כל שהוא.

יצאו בני מעיה: אם לא היפך בהם - כשירה, אבל אם היפך בהם - טריפה.

'הוא עשך ויכוננך' - לרבי שמואל ברבי יצחק: מלמד שברא השם יתברך בסיסים באדם, שאם נהפך אחת מהם אינו יכול לחיות. **רבי מאיר:** מפרש על כנסת ישראל - שהוא כרך שהכל בו, ממנו כהנים, ממנו נביאים, ממנו שרים, ממנו מלכים, שנאמר 'ממנו פנה ממנו יתד' וגו'.

חולין דף נ"ז. יום ו' פרשת בלק - י"א תמוז תשפ"ו

דף נ"ז - ע"א

בדיקת עופות שנשברו רגליהם - רבא בדק בצומת הגידים והכשיר.

שמוטת יד בבהמה - כשרה.

שמוטת ירך בעוף - י"א בשם רב ורבי יוחנן: שהיא טריפה, ולרב הונא בשם רב ולרבי חנינא ובשם רבי: כשירה, 'נהרא נהרא ופשטיה'. (וראה עוד להלן ע"ב). וזה בשמוטה, אבל חתוכה - פסולה, ואל תתמה, שהרי חתוכה מכאן ומתה, וחתוכה מכאן וחיתה.

שמוטת גף בעוף - לרב יהודה בשם רב: היא טריפה, שחוששים שמא ניקבה הריאה, **לשמואל ורבי יוחנן:** תבידק הריאה. **לחזקיה:** אין ריאה לעוף, ומדבריו ניכר שאינו בקי בתרגומים. **לרבי יוחנן:** יש לו ריאה, וישנה כעלה של וורד בין אגפים.

טריפות שמנו חכמים בבהמה כנגדם בעוף - יתר עליהם עוף, שאם נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח. לחזקיה רצו לומר שאין ריאה לעוף לעניין שאם נפלה מזהג או נפלה לאור שאין צריך לבדוקה, משום שרוב צלעותיה מגינות עליה. 'למסקנא' אמרו שחזקיה היה מפרש שאין כלל ריאה לעוף, שלא היה בקי בתרגומים.

בהמה שנחתכו רגליה: מהארכובה ולמטה - כשירה. מהארכובה ולמעלה - פסולה, וכן שניטל צומת הגידים. וכן בעוף.

דף נ"ז - ע"ב

שמוטת העוף טריפה - היא הלכה רווחת בישראל, וכמו התרגולות שהיה לרבי שמעון בן חלפתא שנשמטה ירך שלה, ועשו לה שפופרת של קנה וחיה המכה, אבל מתה לסוף י"ב חודש מתה.

קדירת קנה - עד כאיסר האיטלקי. רחל אחת נדקר קנה שלה, ועשו לה קרומים של קנה וחיה, אבל מתה לסוף י"ב חודש מתה.

ניטלה הנוצה - לרבי יהודה: פסול, **רבי שמעון בן חלפתא:** רצה להוציא מדעת של רבי יהודה, היה לו תרגולות שניטלה נוצה שלה, והניחה בתנור, וכרכה במטילת של צורף נחשת, וגידלה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים. וגם אם נאמר שלרבי יהודה טריפה משבחת, לא יתכן שתשיב בדבר שבה נטרפה.

רבי שמעון בן חלפתא היה עסקן בדברים - שנאמר 'לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אשר אין לה קצין שוטר ומושל תכין בקיץ לחמה', ורצה לבדוק שאין להם מלך, פרש בגדו על קן נמלים בתקופת תמוז, ויצאה נמלה אחת מהחור, ונתן עליה סימן, חזרה ונכנסה ואמרה להם שיש צל בחוץ, יצאו כולם, הרים רבי שמעון בגדו, נפלו כולם עליה החרוה, והוכיח שאין עליהם מלך, ולא נטלו ממנו רשות להרגו. ואין זו ראייה שמא המלך היה עמם, או שנטלו ממנו רשות, ולא היה בין מלך למלך, אלא שסומכים על דברי שלמה שאין להם מלך.

סימן לספק טריפה:

א. לרב הונא: אם חיה י"ב חדש,

ב. לתנא קמא: כל שאינה יולדת,

ג. לרבן שמעון בן גמליאל: אם משבחת והולכת - בידוע שכשירה, נחלשת והולכת - בידוע שהיא טריפה.

ד. לרבי: סימן לטריפה שלשים יום, וי"א: שהרבה מתקיימות שתים שלש שנים.

גולגולות שיש בה נקב אחד ארוך ואפילו הרבה נקבים - מצטרפים למלא מקדח. מעשה בענבול באחד שנחסרה גולגולתו ועשו לו חתיכה של דלעת יבשה וחיה, והביא מזה רבי יוסי בן המשולם ראייה שאינו טריפה. לרבי שמעון בן אלעזר: אין זו ראייה, שהיה בימות החמה, וכיון שעברו עליו ימי הצינה מיד מת.

טריפה 'להלכה' - יולדת ומשבחת.